

BUHDA DAL PUBLIC SCHOOL PATIALA
First Term Examination (30 August 2024)
Class - XII
Paper - Punjabi (Set-A)

MM: 80

Time: 3 hrs.

ਆਮ ਨਿਰਦੇਸ਼:

1. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖ ਕੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
 2. ਲਿਖਾਈ ਸਾਡਾ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਲਿਖੀ ਜਾਵੇ।
 3. ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ ਲਿਖ ਕੇ ਉੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਉੱਤਰ-ਸ਼ੀਟ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇ।
- ਅਡਵਾਂਸ ਪੜ੍ਹਨ-ਕੌਸ਼ਲ
- ਪ੍ਰ1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਕ ਪੈਰੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ
 ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ :

ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਹੈ। ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛੱਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ, ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ, ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਫਾਇਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਾਢੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਮੇਹ-ਮੁਹੱਬਤ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇੱਥ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੁਣ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਮਾਰੂਬਲ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਵੱਖਰਾ ਸੰਦਲੀ ਸਵਾਦ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂਬਲ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਚੰਦਨ ਵਰਗੀ ਮਹਿਕ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਕਿਰੇ ਚਿੱਬੜਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ, ਮੱਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਬੇਰ, ਜੰਡ ਨਾਲ ਲਟਕਦੇ ਖੇਖੇ, ਛੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਕਰੀਰ, ਝੂਮਦਾ ਸਰਕੜਾ, ਸਵਰਗ ਦੀ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਕਰੀਰ, ਜੰਡ, ਰੇਤੂ, ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਬਾਤਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀ।

(i) ਕਿਹੜਾ ਜੀਵਨ ਸਾਡੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ?

- (ਉ) ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ
 (ਈ) ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

- (ਅ) ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ
 (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(ii) ਕਿਸ ਨੇ ਹੁਣ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਛੱਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ?

- (ਉ) ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ
 (ਈ) ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

- (ਅ) ਵਿਗਿਆਨ
 (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(iii) ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅਲੋਪ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ?

- (ਉ) ਵਿਗਿਆਨਕ ਤਰੱਕੀ
 (ਈ) ਪੁਰਾਤਨਤਾ

- (ਅ) ਮੇਹ-ਪਿਆਰ
 (ਸ) ਨਸ਼ੇ

(iv) ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ?

- (ਉ) ਟਰੈਕਟਰ
 (ਈ) ਦੁਸ਼ਮਣੀ

- (ਅ) ਜੀਪਾਂ
 (ਸ) ਮੇਹ-ਮੁਹੱਬਤ

(v) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਲਵੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਮਾਰੂਬਲ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ?

- (ਉ) ਬੋਹੜ ਨਾਲ
 (ਈ) ਜੰਡ ਨਾਲ

- (ਅ) ਪਿੱਪਲ ਨਾਲ
 (ਸ) ਚੰਦਨ ਨਾਲ

(vi) ਵਾਰਤਕ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਕਿੱਥੇ ਵੱਸਦਾ ਸੀ ?

- (ਉ) ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ
 (ਈ) ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿੱਚ

- (ਅ) ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ
 (ਸ) ਮਹਾਂਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚ

(vii) ਪੈਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੀ ਹੈ ?

- (ਉ) ਜਵਾਨੀ
 (ਈ) ਨਿਸ਼ਾਨੀ

- (ਅ) ਕਹਾਣੀ
 (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

(viii) ਉੱਪਰ ਲਿਖੇ ਪੈਰੇ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ—

- (ਉ) ਪੈਂਡੂ ਜੀਵਨ
 (ਈ) ਮਹਾਂਨਗਰੀ ਜੀਵਨ

- (ਅ) ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ
 (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਪ੍ਰ2. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਣ-ਕੌਸ਼ਲ

ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ-ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਟਾਲ ਲਾਉਣ ਲਈ ਮੇਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੈਫੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਸੰਗਮ ਕੰਪਿਊਟਰਜ਼' ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਤੋਂ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਿਊਟਰ 'ਚ ਆਈਆਂ ਖਰਾਬੀਆਂ ਬਾਰੇ ਉਕਤ ਫਰਮ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰ3. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ 125 ਤੋਂ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰੂਾ-ਰਚਨਾ ਕਰੋ

(7)

ਸਾਇਬਰ ਕ੍ਰਾਇਮ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ

ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਆਕਰਨ

ਪ੍ਰ4. ਵਾਕ-ਵਟਾਂਦਰਾ

(1×3=3)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਬੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਕ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ:

- 1) ਸਮਝਦਾਰ ਬੱਚੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। (ਮਿਸ਼ਰਤ-ਵਾਚਕ)
- 2) ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ? (ਸੰਧਾਰਨ ਵਾਕ)
- 3) ਸਿਰਫ ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। (ਨਾਂ-ਵਾਚਕ)
- 4) ਕਾਸ਼! ਮੈਂ ਅਮੀਰ ਹੋਵਾਂ। (ਵਿਸਥਿਕ ਵਾਕ)

ਪ੍ਰ5. ਅਖਾਣ/ਅਖਾਉਤਾਂ

(2×5=10)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਖਾਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ

ਓ) ਆਦਰ ਤੇਰੀ ਚਾਦਰ ਨੂੰ ਬਹਿਣਾ ਤੇਰੇ ਗਹਿਣੇ ਨੂੰ

ਅ) ਸੱਚੇ ਮਾਰਗ ਚਲਦਿਆਂ ਉਸਤਤ ਕਰੇ ਜਹਾਨ

ਇ) ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਸੌ ਸੁੱਖ

ਸ) ਹੱਥਾਂ ਬਾਝ ਕਰਾਰਿਆਂ ਵੈਰੀ ਮਿੱਤ ਨਾ ਹੋਣ

ਹ) ਕੋਹ ਨਾ ਚਲੀ ਬਾਬਾ ਤਿਹਾਈ

ਕ) ਅੱਗੇ ਸੱਖ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸ਼ੀਂਹ

ਸਾਹਿਤ (ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

ਪ੍ਰ6. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਵਿ ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ: (3+5=8)

ਸੁੱਤੇ ਏਸ ਚੁਗਿਰਦੇ ਅੰਦਰ, ਮੈਂ ਕੱਲਾ ਇੱਕ ਜਾਗਾਂ

ਜੱਗ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਅੱਖਾਂ ਮੇਰੀਆਂ, ਚੁੱਪ-ਚੁੱਪ ਵਾਂਗ ਚਰਾਗਾਂ

ਗੁੰਬਦ ਦਿਆਂ ਉਭਾਰਾਂ ਉਤੇ ਮਸਤਾਈਆਂ ਅਲਸਾਈਆਂ

ਫਿਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਸੁਹਜ-ਸਵਾਦ ਤਰਿਹਾਈਆਂ।

ਤੱਕ-ਤੱਕ ਕਸਬ ਹੁਸਨ ਮੁਗਲਾਂ ਦਾ, ਹੈਰਤ ਵਧਦੀ ਜਾਵੇ

ਸ਼ਾਹ ਜਹਾਨ ਦੇ ਸੁਹਜ-ਸਵਾਦ ਨੂੰ, ਲੂੰ-ਲੂੰ ਪਿਆ ਸਲਾਹਵੇ।

ਕੂਲੇ ਕੂਲੇ ਹੱਥ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗੋਰੀਆਂ
 ਕਲੁ ਨੇ ਸਵੇਰ ਦੀਆਂ ਜੋੜੀਆਂ ਮੈਂ ਤੋਰੀਆਂ
 ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਮੈਂ ਨਾ ਪਲ ਸੀ ਸਹਾਰਦੀ
 ਚੁੰਮ ਚੁੰਮ ਰੱਖੋ ਨੀ ਇਹ ਕਲਰੀ ਜੁਝਾਰ ਦੀ।

ਪ੍ਰ7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ: (1×4=4)

ਉ) ਤਾਜਮਹੱਲ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ?

- 1) ਮੁਮਤਾਜ ਦੀਆਂ 2) ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ 3) ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ 4) ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀਆਂ

ਅ) 'ਟੁੱਕੜੀ ਜੱਗ ਤੋਂ ਨਿਆਰੀ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀ ਥਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

- 1) ਜੰਮੂ 2) ਕਸ਼ਮੀਰ 3) ਹਿਮਾਲਾ 4) ਪੰਜਾਬ

ਇ) ਹੁਸਨ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਕੌਣ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ?

- 1) ਸਰਸਵਤੀ ਦੇਵੀ 2) ਲਕਸ਼ਮੀ ਦੇਵੀ 3) ਕਾਲੀ ਦੇਵੀ 4) ਕੁਦਰਤ ਦੇਵੀ

ਸ) ਘੋੜੀ ਦੀ ਕਾਠੀ 'ਤੇ ਕੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ?

- 1) ਨਿਸ਼ਾਨ 2) ਲਹੂ 3) ਟੱਕ ਸ) ਫੁੱਲ

ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ

(6)

ਪ੍ਰ8. 'ਸਾਂਝ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਾ ਪਾਤਰ-ਚਿਤਰਣ 125 ਤੋਂ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

'ਨੀਲੀ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ 125 ਤੋਂ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰ9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ: (1×5=5)

ਉ) 'ਸਾਂਝ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬੁਢੀ ਮਾਈ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਸੀ?

- 1) ਬਾਗਾਂ ਵਾਲੇ 2) ਸਹੇਡੇ 3) ਮੌਰਾਂ ਵਾਲੇ 4) ਕਿਰਤਪੁਰ

ਅ) ਗਵਾਲਾ ਗਾਂ ਦੀ ਧਾਰ ਕਿਸ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਕੱਢਦਾ ਸੀ?

- 1) ਬਾਲਟੀ ਵਿੱਚ 2) ਜੱਗ ਵਿੱਚ 3) ਡੋਲੂ ਵਿੱਚ 4) ਗਾਗਰ ਵਿੱਚ

ਇ) 'ਸਾਂਝ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁੱਗੀ ਕਿਹੜੇ ਦਰਖਤ ਤੇ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ?

- 1) ਟਾਹਲੀ 2) ਅੰਬ 3) ਕਿੱਕਰ 4) ਨਿਮ

ਸ) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਸਨ?

- 1) ਸੌ ਰੁਪਏ 2) ਪੰਜਾਹ ਰੁਪਏ 3) ਅੱਠ ਆਨੇ 4) ਤੀਹ ਪੈਸੇ

ਹ) 'ਨੀਲੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲਾ 'ਮੈਂ-ਪਾਤਰ' ਕੌਣ ਹੈ?

- 1) ਗਵਾਲਾ 2) ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਤਨੀ 3) ਲੇਖਕ 4) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

ਪ੍ਰ10. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

(4×2=8)

- ਉ) ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
- ਅ) ਵੱਛੀ ਦੇ ਮਰਨ ਤੇ ਨੀਲੀ ਦੁੱਧ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੇ ਰਹੀ?
- ਇ) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦੇ ਸਕਣ ਦੇ ਕੀ-ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੋਚਦਾ ਹੈ?
- ਸ) 'ਨੀਲੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਾਤਰ ਗਵਾਲੇ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਿਖੋ।
- ਹ) ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਛੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪ੍ਰ11. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

(1×5=5)

- ਉ) ਛਪਾਰ ਦਾ ਮੇਲਾ ਕਿਸ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
- 1) ਦੇਵੀ ਮਾਤਾ ਦੀ 2) ਗੁੱਗੇ ਦੀ 3) ਪੀਰਾਂ-ਫਕੀਰਾਂ ਦੀ 4) ਹਕੀਕਤ ਰਾਏ ਦੀ
- ਅ) ਮੁਕਤਸਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਕੀ ਸੀ?
- 1) ਖਿਦਰਾਣਾ ਅ) ਸਤਰਾਣਾ ਇ) ਵਡਾਲਾ ਸ) ਪਿੰਡੀ
- ਅ) ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਹੜੀ ਰਸਮ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- 1) ਦਾਨ 2) ਗੁੜ੍ਹਤੀ 3) ਠਾਕਾ 4) ਰੋਕਾ
- ਇ) ਵਰੀ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- 1) ਕੁੜੀ ਵਾਲੇ 2) ਨਾਨਕੇ 3) ਮੁੰਡੇ ਵਾਲੇ 4) ਦਾਦਕੇ
- ਸ) ਮੁਰਦੇ ਦੀ ਖੋਪਰੀ ਠਕੋਰਨ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ?
- 1) ਸੁਆਸ ਕ੍ਰਿਆ 2) ਸਭ ਠੀਕ ਹਨ 3) ਸੰਸਕਾਰ ਕ੍ਰਿਆ 4) ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਆ

ਪ੍ਰ12. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 70 ਤੋਂ 80 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(4×2=8)

- ਉ) ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਸਮ ਰਿਵਾਜ਼ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਹੈ?

- ਅ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀ-ਕੀ ਭਿੰਨਤਾ ਹੈ?

- ਇ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੌਸਮੀ ਮੇਲੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ? ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮੇਲੇ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

(8)

ਪ੍ਰ2. ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਣ-ਕੌਸ਼ਲ

ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਕਿਸਾਨ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ-ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਜਾਂ

ਤੁਸੀਂ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੱਛੀ-ਪਾਲਣ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਦਸਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਸਥਾਨਿਕੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰ3. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ 125 ਤੋਂ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰੂਆ-ਰਚਨਾ ਕਰੋ

(7)

ਸੁਚੇਤ ਗਾਹਕ

ਜਾਂ

ਅਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ

ਵਿਹਾਰਕ ਵਿਆਕਰਨ

ਪ੍ਰ4. ਵਾਕ-ਵਟਾਂਦਰਾ

(1×3=3)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਬੈਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਕ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰੋ:

- 1) ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਵੈਰੀ ਦੇ ਦੰਦ ਖੱਟੇ ਕਰੋ। (ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ)
- 2) ਉਹ ਕਦੇ ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦਾ। (ਹਾਂ-ਵਾਚਕ)
- 3) ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਆਣਪ ਨੂੰ ਸੱਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। (ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਵਾਚਕ ਵਾਕ)
- 4) ਕਾਸ਼! ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਹੁੰਦਾ। (ਸਧਾਰਨ-ਵਾਕ)

ਪ੍ਰ5. ਅਖਾਣ/ਅਖਾਉਤਾਂ

(2×5=10)

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਖਾਣਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਪੰਜ ਅਖਾਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ

ਉ) ਕੋਹ ਨਾ ਚਲੀ ਬਾਬਾ ਤਿਹਾਈ

ਅ) ਹੱਥਾਂ ਬਾਝ ਕਰਾਰਿਆਂ ਵੈਰੀ ਮਿੱਤ ਨਾ ਹੋਣ

ਇ) ਆਦਰ ਤੇਰੀ ਚਾਦਰ ਨੂੰ ਬਹਿਣਾ ਤੇਰੇ ਗਹਿਣੇ ਨੂੰ

ਸ) ਅੱਗੇ ਸੱਪ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਸ਼ੀਂਹ

ਹ) ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਤੇ ਸੌ ਸੁੱਖ

ਕ) ਸੱਚੇ ਮਾਰਗ ਚਲਦਿਆਂ ਉਸਤਤ ਕਰੇ ਜਹਾਨ

ਸਾਹਿਤ (ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਅਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

ਪ੍ਰ6. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਾਵਿ ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ: (3+5=8)

ਸੁਹਣੀ ਨੇ ਅਸਮਾਨ ਖੜ੍ਹੇ ਕੇ, ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਤਕਾ ਕੇ

ਇਹ ਮੁੱਠੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤੇ ਸੁਟਿਆ, ਸਭ ਕੁਝ ਹੇਠ ਤਕਾ ਕੇ

ਜਿਸ ਥਾਂਵੇਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆ ਕੇ, ਇਹ ਮੁੱਠ ਛਿੱਗੀ ਸਾਰੀ

ਓਸ ਥਾਂਉਂ 'ਕਸ਼ਮੀਰ' ਬਣ ਗਿਆ, ਟੁਕੜੀ ਜਗ ਤੋਂ ਨਿਆਰੀ।

ਦੁਪੀਆਂ ਨਾਲ ਪਲਮਦੇ ਬੱਚੇ, ਕੰਮੀਂ ਰੁੱਝੀਆਂ ਮਾਂਵਾਂ
 ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਛਲਕਣ ਅੱਥਰੂ, ਹਿੱਕਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਹਾ
 ਬੋਕਿਆਂ ਵਰਗੇ ਪੇਟ ਉਹਨਾਂ ਦੇ, ਤੁੱਕਿਆਂ ਵਰਗੇ ਗਾਟੇ
 ਛਾਲੇ-ਛਾਲੇ ਹੱਥ ਉਹਨਾਂ ਦੇ, ਪੈਰ ਬਿਆਈਆਂ ਪਾਟੇ

ਪ੍ਰ7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ: (1×4=4)

ਉ) ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦੇਵੀ ਕਿੱਥੇ ਨਜ਼ਰ ਆਈ?

- 1) ਪਹਾੜਾਂ 'ਤੇ 2) ਧਰਤੀ ਤੇ 3) ਅਰਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 4) ਨਦੀ ਵਿੱਚ

ਅ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦੇ ਕਿੱਥੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ?

- 1) ਅੰਨਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 2) ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ 3) ਸਰਹੰਦ ਵਿਖੇ 4) ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ

ਇ) ਘੋੜੀ ਕਿਸ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜੀ ਹੋਈ ਸੀ?

- 1) ਲਹੂ ਵਿੱਚ 2) ਮੰਹ ਵਿੱਚ 3) ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ 4) ਡੇਲ ਵਿੱਚ

ਸ) ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਚਿੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

- 1) ਰਾਤ ਦਾ 2) ਸ਼ਾਮ ਦਾ 3) ਸਵੇਰ ਦਾ 4) ਬਰਸਾਤ ਦਾ

ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ

(6)

ਪ੍ਰ8. 'ਨੀਲੀ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚਲੇ ਗਵਾਲੇ ਦਾ ਪਾਤਰ-ਚਿੱਤਰਣ 125 ਤੋਂ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

'ਸਾਂਝ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ 125 ਤੋਂ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

ਪ੍ਰ9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ: (1×5=5)

ਉ) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ 'ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ?

- 1) ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ 2) ਸੱਤ ਸਾਲ 3) ਪੰਜ ਸਾਲ 4) ਤੀਹ ਸਾਲ

ਅ) ਨੀਲੀ ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਭੁੱਖੀ ਸੀ?

- 1) ਇੱਕ 2) ਤਿੰਨ 3) ਦੋ 4) ਚਾਰ

ਇ) "ਪਰ ਕੁਝ ਚਿਰ ਹੋਰ ਤੂੰ ਸਬਰ ਕਰ ਲੈ"। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੇ ਕਹੇ?

- 1) ਗਵਾਲੇ ਨੇ 2) ਨੀਲੀ ਨੇ 3) ਲੇਖਕ ਨੇ 4) ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ

ਸ) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪੱਥਰ-ਦਿਲ ਜਾਪਿਆ?

- 1) ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ 2) ਸਾਰੇ 3) ਬੱਸ ਦੀ ਸਵਾਰੀ 4) ਲਾਲ ਚੀਰੇ ਵਾਲਾ

ਹ) ਗਵਾਲਾ ਨੀਲੀ ਦੀ ਧਾਰ ਕਿਸ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਕੱਢਦਾ ਸੀ?

- 1) ਗਾਗਰ ਵਿੱਚ 2) ਬਾਲਟੀ ਵਿੱਚ 3) ਜੱਗ ਵਿੱਚ 4) ਡੋਲੂ ਵਿੱਚ

ਪ੍ਰ10. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 25 ਤੋਂ 30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:

(2×4=8)

- ਉ) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦੇ ਸਕਣ ਦੇ ਕੀ-ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੋਚਦਾ ਹੈ?
- ਅ) ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਦਾ ਪਹਿਰਾਵਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ?
- ਇ) ਲੇਖਕ ਦੀ ਡ੍ਰੀਮਤ ਨੇ ਗਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ?
- ਸ) ਲੇਖਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵੱਡੀ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ?
- ਹ) ਇੱਕ ਪਾਤਰ ਵਜੋਂ ਨੀਲੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ

ਪ੍ਰ11. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਬਹੁ-ਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਚੁਣ ਕੇ ਲਿਖੋ:

(1×5=5)

- ਉ) ਸ਼ੀਤਲਾ ਦੇਵੀ ਦਾ ਵਾਹਨ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
- 1) ਘੋੜਾ
 - 2) ਮੌਰ
 - 3) ਚੂਹਾ
 - 4) ਖੋਤਾ
- ਅ) ਹੋਲਾ-ਮਹੱਲਾ ਕਿੱਥੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- 1) ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
 - 2) ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
 - 3) ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
 - 4) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ
- ਇ) ਫੱਗਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- 1) ਲੋਹੜੀ
 - 2) ਮਾਘੀ
 - 3) ਤੀਆਂ
 - 4) ਹੋਲੀ
- ਸ) ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਘੋੜੀ ਚੜ੍ਹਨ ਸਮੇਂ ਘੋੜੀ ਦੀ ਵਾਂਗ ਕੌਣ ਫੜ੍ਹਦਾ ਹੈ?
- 1) ਭਾਬੀ (ਭਰਜਾਈ)
 - 2) ਭੈਣ
 - 3) ਮਾਂ
 - 4) ਮਾਸੀ
- ਹ) ਅਰਥੀ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਲੱਕੜ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ?
- 1) ਬਾਂਸ/ ਬੇਰੀ ਦੀ
 - 2) ਅੰਮ/ ਜਾਮੁਨ
 - 3) ਕਿੱਕਰ/ ਟਾਲੀ
 - 4) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ

ਪ੍ਰ12. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 70 ਤੋਂ 80 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।

(4×2=8)

- ਉ) ਜੀਵ ਦੀ ਮੌਤ ਸਮੇਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ?
- ਅ) ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ?
- ਇ) ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਸਿਮਰਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਮੇਲੇ ਲਗਦੇ ਹਨ? ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਮੇਲੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ।